

ממתק לזיכרון

נהנים עם איצי

מוטי: אתה יודע מה מצאתי הבקר על המדרגה בדרך ללמודים? תראה! שטר של 20 שקלים!

ישראל: וזה לא היה שניד לאף אחד שם, בסביבה?

מוטי: לא. הסתכלתי סביב, לא היה שם אף אחד שחפש משהו. יכול להיות שזה בכלל התעופף עם הרוח ממקום אחר.

ישראל: אז לפי הדיון, זה שלך. איזה יפי לך! אתה יכול להשתמש בזה למה שמתחשק לך!

מוטי: נכון! וזה ממש משמח אותי. הכסף הזה הגיע ממש בזמן! חסרים לי שנים עשר שקלים לקניית הממתקים למסבות השבת שאני עושה לילדים. ובעוד שמונה שקלים, אוכל לקנות פרסים למבצע למוד משניות שאני עושה לאחים הקטנים שלי.

ישראל: עכשו אני מבין את הבטוי "שקל הקדש" המזכר בפרשת שקלים אותה נקרא השבת בבית הקנסות. שטר הכסף שאתה מחזיק ביד היה יכול להיות שוה גלידה ופיצה. ועכשו, הוא שוה פסוקים, משניות, מצוות...

מוטי: נכון, אבל החקמה האמתית היא להצליח להפוך כל כסף שלנו לקדוש. גם כסף שעבדנו עליו קשה עד שהרוחנו אותו. צריך לזכר להפריש מעשר לצדקה מכל סכום, ואז הכסף פלו עולה ונעשה כמו "שקל הקדש".

רבי או סוחר? 2

תקציר: פאשר היה רבי לוי יצחק פגורדיצ'וב אברך צעיר, לאחר שנים בהן היה סמוך על שלחן חותנו, עמד החותן על כך שרבי לוי יצחק עצמו ישתלב גם בן בחיי הפסקה.

אצבון. היתכן שהחליט בנפשו לנטש את דרכם של אביו וחבורתו? גרעון היה מספק. "כבדהו וחשדהו", אמר. "ושמא אין מדבר אלא בהצגה? אולי הוא טומן לנו פח כלשהו, ביחד עם העוזר הנוכל?".

"לא ולא!", התרגש מונבז. "קרוב הייתי אליו בעת שהכריז את הכרזתו, ונפרים היו דברי אמת. וגם, לו ראיתם אילו עינים רושפות נעץ בו עמרי, הייתם בטוחים כמוני שאין ביניהם שום ברית!".

ברגע זה עבר אצבון לידם. הוא נראה עצוב. לא פלא. חבריו הקודמים רואים בו 'בוגד', ובקרב הנאמנים לא משכנעים בכנותו. מונבז קם וסמן לו לגשת אל מאחורי בימת הקריאה, למען לא ישלטו בו עיני העוזר. "אצבון!", הוא לחץ את ידו בהתרגשות, "ראינו כי אמיץ לבך בגבורים, כי נראת את ה' אלהינו ולא נראת את העוזר..."

תקציר: הלני המלכה לא הכירה את פניו של האיש שדבר אליה בחשכה, אך גורה על פניה: אתה חוזר אל הפתח! עמו, פמוכה, חזר העוזר...

62 אצבון חוץ את הקנים

כבר בהפסקה הראשונה מהר עמרי, העוזר, לכנס סביבו את אותם מילדי הכתה שאהבו להקשיב לו, והלהיב אותם בספורי קרבות עתידיים עטורי נצחון, שיתרחשו - ברגע שהחכמים יפסיקו לחשש מלצאת למלחמה נגד הרומאים...

בפנה הרחוקה של בית המדרש לעס רב הרפינס בשתיקה את פתו, תוך שהוא מביט חסר אונים אל חצפתו של העוזר. במיוחד פאב לו על אלו הילדים התמימים, שבקלות שכזו מתפתים הם להשתכנע מדבריו של עמרי, שאינו חושש מגחלתן של חכמי ישראל.. האם אין בהם ולו אחד שיקום ויתפח עמו? תהה בלבו. אחד שיקום ויאמר: לא כך למדונו רבותינו!

"ממך למדתי, מונבז", הפתיע אצבון, "להיות ירא את השם בלבד. כי גם אתה לא נראת מחבריך והעזת לדאג לי לציצית חדשה והצלתי מחרפה.. דע לך, כי באותו רגע נהפך לבי לטובה. האמן לי, מונבז. אתכם אני לתמיד!".

מונבז התרגש. "מהיום, אחינו אתה, אצבון!", הכריז בעודו מעביר מבט מפציר על פני חבריו, כאומר: ענו גם אתם את חלקכם ואמרו לו כמוני: אחינו אתה!

אליצפון נענה. הוא נגש ולחץ את ידו של אצבון; גם מישאל טפח על שכמו, ורק גדעון לא מהר לקבלו בשתי ידיים. הוא טמן את מבטו בתוך מגלת הספר בו למד, כאלו לא שמע את בקשת ההצטרפות.. הוא לא אהב את ההחלטה החפוזה לצרף את אצבון, שלא על דעתו..

"אני הייתי ממתין עד שיוכיח את עצמו", לחש במורת רוח באזני מונבז. שניהם לא שיערו איזו הוכחה מוחצת מתכנן אצבון, כבר למחרת בבקר..

מעגל היושבים סביב העוזר זע לפתע; מישהו התניב בפתאומיות על רגליו. "ואני חושב שטוב לשמע בקול החכמים!", התריס בקול צלול לעמת עמרי המפתע. גם רב הרפינס הפתע לחלוטין, כי הקול היה קולו של אצבון...

"עוד לנו אכל ונעצים במחסנים לשנים רבות", המשיך אצבון באמץ, "אתנו עוד חכמי ישראל שיעזרונו לשוב לאלהינו - אפשר לבטל את רע הגזרה, מבלי להתפתש עם הרומאים! בל נשפח שבמלחמה נפגעים אנשים משני הצדדים.. ומבלי לחכות לתשובה נשא את רגליו והסתלק מן חבורת המאזינים..."

עמרי הביט בו בשנאה. "חכה", התז לעברו בארסיות. "חכה עד שאספר לאבדך את אשר דברת.. ומצות כבוד אב מה תהא עליה?", מהר להוסיף בהתחסדות. הרי עוזר מלמד הוא..

בירכתי בית המדרש התלחשו הילדים בהתרגשות, על מעשהו הבלתי צפוי של

בבית משפחת גאולה

שרי: יש לך רעיון בשבילי לתכנית שלפחה בצייד לראש-הדוש אדר?

צביקה: מה כל-כך דחוף? יש לך עוד שבועים עד פורים, כדי להתחיל לשלוח.

שרי: מה פתאום?! מוטב כעת אדר - פורים הוא חג שלפחה, וגם ההכנות אליו צריכות להיות בשלפחה. מי שמתחיל לשלוח מראש, מיד מתחלת הדוש, מצליח להכנס לפורים בשלפחה יותר גדולה.

צביקה: את צודקת. וזה מצביר לנו שגם עכשו, ערב ביאת פשוטה, מי ששלוח לשלפחה גדולה, לקראת הגאלה, זכה לזרז את זמן הגאלה ולהכנס אליה ברב שלפחה.

הרבי מדבר לילדי ישראל

"גם ההכנה לפורים צריכה להיות חדורה ברגש של שמחה, וככל שמוסיפים יותר בחיות ובשמחה, בעת ההכנה לפורים, גדולה יותר האורה והשמחה של מי הפורים... ומשמחה זו זוכים בקרוב ממש לשמח יחד עם משיח צדקנו, בשמחת הגאלה האמתית והשלמה".

(הרבי מדבר לילדי ישראל חלק א, עמוד 254)

לדפדף בו. פתאום הרים את עיניו וסמן לברל להתקרב. הוא דבר בלחש. "אנא, למד אותי לשון-הקדש. אני אינני יודע להתפלל. למדני ואיטיב עמך".

ברל היה אחוז הלם. מוחו פעל במהירות: "מה עלי לעשות? האם הוזה אני וכל הענין אינו אלא תעתוע הדמיון? ואולי זו בכלל מלפדת? מה אשיב?... בעוד הוא שוקל את המצב ומחשב את מלותיו, נזכר לפתע בשם-

המשפחה של המפקד, שם נפוש למדי בקרב יהודים. ברל אזר אמצץ ואמר: "בחפץ לב". מאותו יום ואילך החל ברל ללמד את המפקד האזורי העליון להתפלל מתוך הסדור. בתמורה הקלו מאוד תנאי השרות של ברל, ובזכותו - גם של חברו. המפקד סדר להם אשורים ופואיים האוסרים עליהם לאכל בשר. כמורנו לפני כל שבת היה שולחם 'לשרת' בכפר הסמוך, ושם היו מתארחים אצל יהודים ושומרים שבת להלכתה.

כעבר זמן עבר המפקד לאזור אחר. הוא הציע לברל לבוא עמו ולשמש נהגו האישי. ברל לא היה מוכן לנטש את חברו הטוב. בכל-זאת הניח אחריו המפקד הוראה למחליפו להיטיב עם 'ידידו'.

מה עלה בגורל המפקד - לא ידוע. ברל שחרר לאחר זמן (גם-כן בדרך פלאית). אחרי השחרור נשא לאשה את אחות חברו הטוב, וכעבר זמן עלה לארץ-ישראל.

(סיפור ר' יעקב אינדיק מבני-ברק, בנו של בעל המעשה)

המפקד סקר את ברל מכף רגל ועד ראש. המבטים היו כמחטים בברוו. כעבר רגע התחלף הזעם במבט של בוז. "לשם כך אצטרך להעמידך למשפט, ולי אין פונה או חשק להתעסק בך, בוגד יהודי עלוב. אשלח אותך למפקד האזורי העליון. הוא יוכל לשלח אותך לסיביר או לירות בך גם בלא משפט".

כעבר שעתים מצא עצמו ברל, סדורו בידו, עומד מול המפקד האזורי העליון. ככל שהתאמץ לא הצליח ליצב את קצב פעימות לבו. "מה זה?", שאל המפקד בפנים חתומות. "סדור, המפקד", ענה ברל. "ומה אתה עושה בו?", שאל המפקד, מתבונן הישר בעיניו של ברל. "מתפלל", אמר. "בקביעות?", חקר המפקד. "כן", ענה ברל. "ובאיזו שפה כתוב הסדור?", הוסיף המפקד לחקר. "לשון-הקדש", השיב ברל. "ואתה קורא לשון-הקדש?", שאל המפקד. "כן", אמר ברל.

המפקד נטל את הסדור מידו של ברל והחל

לשגרם לסיביר הרחוקה ואולי אף חמור מזה. אף-על-פי-כן הצליחו להתפלל בכל בקר. הם שאבו מהתפלה תעצומות-נפש והו סייעו להם לשמר על יהדותם ולעמד בניסיונות הקשים.

בקר אחד נתגלה הסוד. ברל שכח לטמן את סדורו במסתור ולקחו עמו למטה. כשהופיע המפקד בפתח, זנק ברל מהמטה, התלבש והתייצב דם. המפקד עבר בין החילים שנצבו לצד מטותיהם וסקר אותם בזה אחר זה.

כשהגיע לברל, הביט בו להרף-עין וכבר עמד להסיט את עיניו אל החיל הבא. לפתע נתקל מבטו בבליטה קלה מתחת לשמייכה שכסתה את המטה. הוא פנה לעברה. לבו של ברל צנח. בתנועה חדה משה המפקד את השמייכה והסדור נתגלה.

"מה הדבר הזה?", שאל המפקד, בוחן את הסדור מכל עבר. באותה שניה החליט ברל, שהואיל וכבר נתפס ויהדותו נתגלתה, לפחות יהיה גאה בה. "סדור תפלה", אמר. "ומה אתה עושה בדבר הזה?", שאל המפקד בנימה מבשרת רעות. ברל היה מפקד אך שמר על ארשת איתנה. "מתפלל בו", אמר בקול רם.

עיניו של המפקד נרקו אש. כל-כך זעם, עד שדומה היה כי מלותיו נעתקות מפיו. הוא הביט בברל ובסדור שבידו, והשליך את הסדור על המטה בזלזול. "לסיביר הייתי משלח אותך!", קרא. הוא שאף אור לראותיו ונתקן את דברו: "לסיביר! כדור הייתי יורה בך!".

קוראים בענין

גאון יהודית

כבו עשרים היה ר' ברל אינדיק כאשר גיס לצבא האדם. עמו שרת עוד צעיר יהודי, חברו הטוב. עם גיוסם החליטו השניים לעשות כל מאמץ לשמר על יהדותם. במיחד קבלו עליהם להקפיד על כשרות.

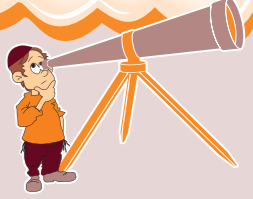
ואכן, בכל שרותם הצבאי נזונו מלחם, מירקות ומפרות בלבד. הם עשו זאת בלא לעורר תשומת-לב יתרה. כשדחקו בהם חבריהם לטעם מן האכל ולהביע דעתם עליו, היו מתחמקים בתאונות שונות.

גם על התפללות לא ויתרו, דבר שעלה להם במאמץ רב. החיים במחנה התנהלו במתכנת קשוחה. חיל שחרג ממנה ספן את שלומו ועתידו. מדי בקר, בשעה קבועה, היה המפקד נכנס לאהל ומעיר את החילים בצעקות. בתוך פחות מדקה היה על החילים להתלבש ולעמד דם.

כדי להתפלל תפלת שחרית נאלצו ברל וחברו להשכים קום כל בקר, לפני ההשכמה הכללית. הם היו חומקים בלאט לפנות סתר, מתפללים וחוזרים למטתם, בלא להעיר את חבריהם ובטרם יופיע המפקד. לאחר שטמנו היטב את התפליון והסדור, חזרו למטותיהם, משימים עצמם ושנים.

אין צורך להסביר את הסכנה הרבה שהיתה כרוכה במעשה. צעד אחד לא זהיר היה עלול

דמות מהפרשה

אלכסנדר המוביל

עם אנטטיגנוז, החמר המתחרה, בחיים לא הסתדרתי. אני לא זוכר מתי בדיוק זה התחיל, אבל שהוא גונב לי את הלקוחות הקבועים המעניינים בהובלה, שובר את השוק במחירים, ובכלל עושה עבודה גרוועה שמבשלת את המקצוע המכבד.

יום אחד בעודי הולך בדרך, ראיתי אותו עומד לצד חמורו השרוע על הקרקע ועליו המשא. זה עלול לקרות לכל אחד... לרגע חשבתי להתעלם ולהמשיך הלאה. אך אז נזכרתי בדברי הפסיק: "מי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו - עזב תעזב עמו!".

מיד עזבתי. לא את המקום, אלא את רגשי הטינה הישנים. עצרתי וסייעתי לו לפרק את כל החבילות מעל החמור המסכן. ר' הי הופ! בזכות משתפים העמסנו הכל יחד אל החמור, קשור היטב, מסדר ומאזן.

אנטטיגנוז הביט בי בהכרת תודה ואמר: "חשבתי להכנס בהמשך לפונדק הדרכים לארוחת צהרים. תרצה להצטרף אלי? קנוח על חשבוננו!".

פטפטנו מעט בין מנה למנה, והתברר כי הוא דוקא איש נחמד, ואנחנו אפלו יכולים לעזר זה לזה בעבודתנו! כמה גדול כוחן של מצוות התורה, המביאות שלום בין אדם לחברו.

מגלים עולם

"קדימה, צא החוצה"... אנחנו מבקשים מבעל החיים יוצא הדפן, הנושא את ביתו השבלולי על גבו, ומשתרף באטיות רבה בחצר. החלזון שיך למשפחת ה'רפיות', אלו הם בעלי החיים שגופם רך וחסר-עצמות. החלק התחתון של גוף החלזון משטח ושרירי מאוד, הוא משמש אבר תנועה ונקרא 'רגל'. בעזרתו הוא מתקדם באמצעות 'גלים', שרירי הרגל מתכווצים קטעים-קטעים ותוך כדי כך מפרש ריר שעוזר לחלזון להחליק על גבי המשטח שעליו הוא נע.

לחלזון ישנם שני זוגות מחושים. המחושים העליונים הם ארכים, ובקצה נושאים נקדה שחורה. זוהי העין... עינים אלה מבדילות בין אור לחשך אך לא 'רואות' כיתר בעלי החיים. המחושים התחתונים הם קצרים יותר ומשמשים למשוש ולהרחק.

מחכימים ונהנים

לא שקר ולא צדקה

בעיר ינוביץ התגורר חסיד של הרבי מהר"ש (רבי שמואל) מליובאוויטש. הוא היה עשיר גדול, אך גם ירא-שמים ועובד השם. פעם, בשעת קריאת שמע שעל המטה, התבונן במצבו הרוחני, והגיע למסקנה שעליו להזהר יותר באמירת אמת. באותו רגע קבל עליו החלטה, שבעד כל שקר שישקר מכאן ולהבא, יתן עשרים וחמשה רובל לצדקה.

בביתו התאכסן מלמד חסידי, שלמד את ילדיו תורה. העשיר ספר למלמד על החלטה. כששמע זאת המלמד, אמר: "תשקר! תהיה ליהודים פרנסה..." כשהגיע לאחר מכן המלמד לליובאוויטש, נזף בו הרבי מהר"ש על הערתו זו.